

Засядае БЕЛАРУСКІ парламент

На разгляд Вярхоўнага Савета Беларускай ССР былі прадстаўлены наступныя пытанні:

1. Аб рабоце савецкіх і сельскагаспадарчых органаў па паляпшэнню натуральных кармавых угоддзяў і стварэнню культурнай пашы ў калгасах і саўгасах рэспублікі.

2. Аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1964 год.

Гэтыя пытанні былі ўнесены Саветам Міністраў Беларускай ССР.

3. Выбранне і пераўтварэнне пастаянных камісій Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

4. Зацвярджэнне Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Гэтыя пытанні былі ўнесены Прэзідыумам Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

16 чэрвеня ў Мінску адкрылася пятая сесія Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі шостага склікання.

Залу пасяджэнняў Вярхоўнага Савета БССР у ДOME ўрада запойнілі дэпутаты Вярхоўнага Савета рэспублікі, а таксама шматлікія госці.

Даклад аб рабоце савецкіх і сельскагаспадарчых органаў па паляпшэнню натуральных кармавых угоддзяў і стварэнню культурнай пашы ў калгасах і саўгасах рэспублікі зрабіў першы намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР дэпутат Ул. Лабанок. (Скарочаны тэкст даклада друкуецца на 2 і 3 стар.).

З садакладам па першаму пытанню парадку дня сесіі выступіў намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па сельскай гаспадарцы Вярхоўнага Савета БССР дэпутат Ул. Мікуліч.

Затым пачаліся спрэчкі па першаму пытанню парадку дня сесіі. Дэпутаты гаварылі аб шляхах і магчымасцях далейшага развіцця сельскай гаспадаркі рэспублікі, аб паляпшэнні натуральных і кармавых угоддзяў і стварэнні культурнай пашы ў калгасах і саўгасах рэспублікі.

З заключным словам выступіў Ул. Лабанок.

Ён адзначыў, што Пастаянная камісія па сельскай гаспадарцы і выступаўшыя ў спрэчках унеслі каштоўныя прапановы па стварэнню трывалай кармавой базы для жывёлагадоўлі. Урад рэспублікі разгледзіць гэтыя прапановы і прыме па іх адпаведныя рашэнні па далейшаму ўздзеянні сельскай гаспадаркі і павелічэнню вытворчасці сельскагаспадарчых прадуктаў.

Дакладам міністра фінансаў БССР дэпутата П. Коханава — аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1964 год — пачаўся другі дзень работы сесіі.

З садакладам аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1964 год выступіў старшыня Бюджетна-Эканамічнай камісіі Вярхоўнага Савета БССР дэпутат П. Яшчыцын. Вынесенае на сесію пытанне аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту рэспублікі за мінулы год таксама было дэталева абмеркавана многімі дэпутатамі.

З заключным словам выступае П. Коханаў. Ён гаворыць, што абмеркаванне справаздачы аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1964 год на сесіі Вярхоўнага Савета паказала, што бюджэт поўнасцю забяспечыў у мінулым годзе далейшае развіццё ўсіх галін народнай гаспадаркі і культуры ў адпаведнасці з народнагаспадарчым планам. Абмеркаванне паказала таксама, што ў народнай гаспадарцы рэспублікі ёсць вялікія рэзервы, якія павінны быць выкарыстаны. У выступленнях дэпутатаў і садакладах Бюджетна-Эканамічнай камісіі зроблены крытычныя заўвагі па рабоце асобных прадпрыемстваў саўнаргаса, некаторых міністэрстваў і ведамстваў. Дэпутаты выказалі рад прапановаў, якія маюць вялікае народнагаспадарчае значэнне. Усе гэтыя прапановы Савет Міністраў БССР уважліва разгледзіць і прыме па іх адпаведныя рашэнні.

Вярхоўны Савет аднагалосна прыняў законы і пастановы аб зацвярджэнні Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, прынятых паміж сесіямі.

Сесія закончыла сваю работу.

ВЕРХНІ здымак зроблены ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета БССР. Тут дэпутаты парламента абмяркоўваюць пытанні далейшага развіцця эканомікі сельскай гаспадаркі рэспублікі. На здымку ўнізе — інжынер Лунінецкага меліярацыйна-будаўнічага ўпраўлення Я. Хазяінаў і старшыня калгаса імя Жданова М. Самусік аглядаюць пасевы жыта на асвоеных тарфяніках. Нядаўна тут было Грычыновіцкае балота, а цяпер расце збожжа, бульба, цукровыя буракі.

ЮГАСЛАЎСЬКІ ГОСЦІ ў МІНСКУ

Сталіца рэспублікі сардэчна сустракала дарогага госьця Прэзідэнта Сацыялістычнай Федэратыўнай Рэспублікі Югаславіі, таварыша Іосіпа Броза Ціта, які знаходзіўся ў Савецкім Саюзе з афіцыйнымі візітамі.

Прымавальная плошча і будынак ваказала ўпрыгожаны дзяржаўнымі flagami Югаславіі, Савецкага Саюза і Беларусі. На чырвоных палатнішчах на сэрбска-харвацкай, рускай і беларускай мовах прывітальныя лозунгі-здравіцы ў гонар Сацыялістычнай Федэратыўнай Рэспублікі Югаславіі, брацкага югаслаўскага народа.

9 гадзін 05 мінут. Да перона падыходзіць спецыяльны поезд з Масквы. Кіраўнікі Кампартыі і Урада Беларусі цёпла вітаюць Іосіпа Броза Ціта і яго жонку Іванку Броз.

У другой палавіне дня госьці пабывалі ў Беларускам дзяржаўным музэі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян уважліва азнаёміліся з дакументамі гераічнай абароны Брэсцкай крэпасці, дзесяцімі беларускіх партызан, лістоўкамі падпольшчыкаў, беларускай газетай «Звязда», вылучанай у Мінску ў тую дзень, калі тут гаспадарылі гітлераўцы.

Другі дзень знаходжання ў Мінску таварыш Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты. Затым таварышы В. Казлоў і Іосіп Броз Ціта абмяняліся прамовамі.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Пасля кароткага адпачынку таварышы Іосіп Броз Ціта, А. Мікаян і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў абходзіць строй ганаровай варты.

Зямля — крыніца багацця народнага

З даклада першага намесніка Старшыні Савета Міністраў БССР дэпутата У. Лабанка на сесіі Вярхоўнага Савета ЕССР

У сакавіку г. г. адбыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, які абмеркаваў і прыняў праграму далейшага развіцця сельскай гаспадаркі СССР. У адпаведнасці з гэтай пастановай ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР зацвердзілі на рад гадоў імяненні дзяржаўнага план-заказ на продаж сельскагаспадарчай прадукцыі, павысілі закупачныя цэны на збожжа, застанавілі надбаўкі да цэн на буйную рагатую жывёлу, свіней, авечак, якія закупляюцца ў калгасах і саўгасах, а таксама надбаўкі за звышпланавы продаж збожжа.

На здымку: югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

У той жа дзень югаслаўскія госьці самааётам выцелелі ў Свядлоўск.

саўгасаў патрабуецца многа кармоў. Ва ўмовах рэспублікі асноўнай крыніцай найбольш таных кармоў з'яўляюцца натуральныя сенажаці і паша.

У калгасах і саўгасах іх налічваецца 3,3 мільёна гектараў, або 59 працэнтаў у адносінах да плошчы ворнай зямлі. У радзе ж раёнаў—Кобрыйскім, Ельскім, Пстрыкаўскім, Брагінскім, Маладэцкім, Лунінскім—на кожную сто гектараў ворнай зямлі прыпадае ад 102 да 136 гектараў сенажаці і пашы, а ў Пінскім раёне—160, у Жыткавіцкім—164, у Столінскім—163 гектары.

Сёння ў рэспубліцы ёсць нямала гаспадарак, якія стварылі ў сабе культурную пашу і штогод збіраюць высокія ўраджаі траў. За кошт гэтых яны значна ўмацавалі свае кармавыя базы.

Дакладчык паведаміў назвы калгасаў і саўгасаў, якія дабіліся ў гэтым напрамку добрых поспехаў. Заслугоўвае, напрыклад, увагі воніч калгаса імя Кірава Слуцкага раёна. У гэтай гаспадарцы на плошчы 470 гектараў мінеральна-забалоных малапрадуктыўных кармавых угоддзяў створана культурная паша. Кожны гектар з'яўляецца ў асноўным даў у сярэднім на 3900 кармавых адзінак. Сабекошт кармавой адзінкі пашавага корму складае 2,1 капейкі. Багацце танных кармоў дае магчымасць гаспадарцы паспяхова развіваць жывёлагадоўлю.

Вытворчасць мяса, малака, ішну, бульбы. Для гэтых грамадскіх гаспадарчых угоддзяў павялічылася тут з 398 цэнт-

раў у 1961 годзе да 454,4 цэнтнера ў 1964 годзе.

Сабекошт кармавой адзінкі зялёнай масы з культурнай пашы ў саўгасе «Вароніна» складае менш чым адну капейку. У гэтым саўгасе ў мінулым годзе на культурнай пашы пасвілі 980 кароў. У сярэднім ад каровы ў пашавы перыяд за дзень надойвалі на 13—15 кілаграмаў малака. Сабекошт аднаго цэнтнера малака за гэты перыяд склаў 6 рублёў 76 капеек.

Калгас «Камуніст» Кіраўскага раёна ў 1963 годзе сваімі сіламі правёў карэнае паліянізаванне нізкапрадуктыўнага лугоў на плошчы 272 гектары.

Ужо ў наступным годзе з кожнага ўчастка сабралі па 41 цэнтнеру выдатнага сена, у той час як раней атрымлівалі ўсяго па 7 цэнтнераў.

Валікі работы па паверхневай і карэнізнай паліянізаванню лугоў выдчу сваімі сіламі калгасы «Бальнішвік» Чарвенскага раёна, «Чырвоная зямля» Любавіцкага, імя Карла Маркса і імя Калініна Слуцкага, «Ровае жыццё» Карэліцкага раёна і многія іншыя гаспадаркі.

Аднак у некаторых гаспадарках да паліянізавання кармавых угоддзяў стаяюць іншыя важлівыя, забываюцца, што стварэнне і правільнае выкарыстанне культурнай пашы з'яўляецца крыніцай самых таных і паўнацінных у бялковых адносінах кармоў, якія акупаюцца ўтрыманнем жывёлы. З гэтай мэтай Цэнтральны Камітэт КП Беларусі і Са-

вет Міністраў БССР у студзені гэтага года прынялі пастанову «Аб мерах па стварэнню культурнай пашы і паліянізаванню натуральных кармавых угоддзяў у калгасах і саўгасах рэспублікі».

У выніку ажыццяўлення намечаных пастановаў мейсцяў апрацоўкі калгасы і саўгасы рэспублікі могуць атрымаць у 1970 годзе дадаткова звыш 2,6 мільёна тон кармавых адзінак, або столькі ж, колькі будзе нарыхтавана ўсяго кармавоў на стойлавы перыяд 1963—1964 гадоў.

Прамоўца гаворыць далей, што ў адпаведнасці з народнагаспадарчым планам да 1970 года рэспубліка будзе мець два мільёны гектараў адушаных і асвоеных балот і забалоных зямель. Гэта ялікі рэзерв інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі. Дагэтуль кажацца, што, разумна выкарыстоўваючы меліярацыйныя землі, перадавыя калгасы і саўгасы атрымаюць 30—40 цэнтнераў збожжа, 300—40 цэнтнераў цукровых буркоў, 300—400 цэнтнераў бульбы, 30—50 цэнтнераў сена шматгадоваых траў з гектара.

Важнейшую ролю ў паліянізаванні прадуктыўнасці натуральных кармавых угоддзяў адыгрываюць угнаенні. Давяна вавукі і практыка перадавых гаспадарак паказваюць, што акупаецца іх на дугах і пашы вельмі высокай.

У надыходзячай пшчгодзі спецыяльна прадугледжваецца выдзяленне мінеральных угна-

енняў для ўгнаення на сенажаці і пашу. К 1970 году калгасы і саўгасы атрымаюць на гэтых мэтах 400 тысяч тон, або ў сярэднім па 3 цэнтнеры на гектар.

Немалаважнае значэнне для паліянізавання сухадольных лугоў і культурнай пашы мае таксама выкарыстанне мясцінаў арганічных угнаенняў—гноевай жывёлы, дробнага перагною, розных кампостаў.

Для ўзмацнення матэрыяльнай зацікаўленасці калгаснікаў, занятых паліянізаваннем кармавых угоддзяў, Цэнтральны Камітэт КП Беларусі і Савет Міністраў БССР рэкамендавалі замацоўваць (па раённаму і агульным сходаў) за калгаснікамі дварамі на 3 гады часткі лугоў размерам да аднаго гектара для ачысткі іх ад хмызняку і правядзення іншых работ па паверхневай паліянізаванню з правам выкарыстання сена з гэтых участкаў для жывёлы, якая знаходзіцца ў асабістай уласнасці.

Ва ўсёй рабоце па паліянізаванню натуральных кармавых угоддзяў і стварэнню культурнай пашы галоўным з'яўляецца забеспячэнне калгаснікаў і саўгасцаў насеннем шматгадоваых траў. Дакладчык падкрэслівае, што для выканання намечаных планаў у будучым годзе рэспубліцы спатрэбіцца 4 200 тон насення.

У поймах рэк Дняпра, Сожа, Прыпяці, Бярэзіны, Нёманы, Шчыры, Заходняй Дзвіны і іншых часта сустракаюцца

ў НАС, ў КОЖАВЕ...

Памятаю, некалькі адразу пасля вайны ў нашу вёску прайшло пісьмо з-за акіяна, з Амерыкі. Пясу эмігрант, адзін з баглых аднавяцкоўцаў, цікавіўся нашым жыццём, лесам сваякоў.

Што маглі яму адказаць тады кожны, цяжкімі былі тыя гады на беларускай зямлі. У Кожаве, як і ў іншых вёсках, многія дамы былі спалены фашысцкімі акупантамі, а дзесяцімі людзей закатаваны і расстраляны. Бядою было глядзець і на нашы палі, недагледжаныя і бясцёпныя. Але народ не сумваў, хоць не хапала не толькі машын, нават коней.

Так было, і вёнай таму фашысцкае напэсце. Як жа выглядае Кожаве цяпер, што новага ў нашай вёсцы?

«Я іду раіцай на бераг Ушчы і чакаю, калі ўзыйдзе сонца. Прыгажосць! Навокальце лясы, хваляецца над ранішнім ветрыкам жыта. І самым Кожавам нельга не любавіцца. Новых дамоў не злічыць. На многіх тэлевізійных антэнах. З кожным годам іх усё больш і больш. Ці ж гэта не гаворыць аб тым, што ёсць у людзей і грошы, і час, каб не адставаць ад культуры.»

Шмат змен у нашай вёсцы. Але я расказаю толькі аб адной з іх, найбольш характэрнай.

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

«Сонца ўзнямаецца ўсё вышэй, пачынае прылякаць і падае некалькі цёмных і падымаецца грукатам матачыклетных матораў. Адзін за другім імяцца матачыкля на вуліцы, раз'язджаючыся па палых дарожках. Дзесяць, дваццаць машын, а яны ўсё імяцца. Гэта спынаюцца ў брыгады, на палі, да сваіх машын механізатараў. І ўсе яны нашы, кожаўскія! Іх тут каля ста чалавек.»

Сёння ў НОМЕРЕ

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

ЗНАЁМСТВА З ГЕРОЕМ

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

«Сёння ў НОМЕРЕ» — гэта перадача з нашых вёсак, дзе мы сустракаем людзей, якія любяць сваю зямлю і працуюць на яе з усім энтузіязмам.

АЎТАР ПАЖАДАЎ ЗАСТАЦЦА НЕВЯДОМЫМ...

Днямі рэдакцыя атрымала пісьмо з Англіі. Наш зямляк паведамляе аб дрэннай упакоўцы «высылае праз Мінскі паштамі прэсы за мяжу». «Магчыма,—піша ён далей,— вам выдасца, што гэтай драбніцай не варта займацца, але мне здаецца, што ўсе вялікія справы складаюцца з малых».

З пісьма відаць, што наш зямляк не можа абыякава глядзець на з'явы, якія выклікаюць непажаданыя водгукі аб драгой нам усім Бацькаўшчыне. Можна зрабіць вывад, што аўтар пісьма любіць свой родны край, інакш ён бы не ўзяўся за яро.

Прыемна адзначыць далей і тое, што ён з павагай адносіцца да той патрыятычнай справы, якую робіць Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. «Чытаючы «Голас Радзімы», — піша аўтар, — які атрымлівае мой сусед, бачу там ваш клопат аб дапамозе ў просьбах беларусаў, пражываючых за межамі, таму пішу і я».

Мы ўдзячны нашаму земляку з Англіі за яго шчырую крытыку і парады. Мы не лічым «драбніцай» упакоўку газет і, атрымаўшы гэта пісьмо, прымаем захады, каб яна была лепшай. Мы спадзяемся, што і ў будучым аўтар гэтага пісьма, як і іншыя землякі, будзе, калі гэта патрэбна, звяртаць нашу ўвагу на недахопы ў працы, прысылае крытычныя заўвагі. Мы не крывадушымся за крытыку.

У канцы пісьма аўтар тлумачыць: «Не падаю адрас, бо ўважаю гэта за непатрэбнае».

І тут хацелася б спытаць: чаму!

Можна аўтар чалавек сціплы і не лічыць абавязковым ставіць сваё імя. Гэта можна зразумець. Але чаму наш зямляк пазычае газету «Голас Радзімы» ў суседа і не напіша нам у рэдакцыю, каб яму пасылалі газету асабіста!

Не маючы адраса аўтара, мы рашылі пагутарыць на гэтую тэму з ім у адкрытым пісьме.

Нам хацелася б, каб землякі за мяжой, якія адклікаюцца на розныя з'явы сучаснага жыцця, былі не толькі нашымі чытачамі, але і пісалі да нас. Лепш за ўсё, калі аўтар артыкула або пісьма паведамляе свой адрас. Тады мы маем магчымасць перапісвацца з ім, весці размову. Мы лічым, што той, хто паведамляе нам свой адрас, не будзе мець непрыемнасцей з боку улад той краіны, дзе ён жыве, як і яго родныя на Бацькаўшчыне. Наша газета не мае ніякіх іншых мэт, апрача культурных сувязей і дапамогі землякам у пошуках іх сваякоў. Мы адчуваем, што гэта вельмі патрэбная справа, і яна апраўдвае тыя скромныя сродкі, якія выдаткуюцца на яе. Да нас звяртаюцца сотні землякоў з розных краін з просьбай расказаць аб іх родным краі, родным горадзе, вёсцы, іх блізкіх і знаёмых. Да нас штодня з беларускіх гарадоў і вёсак прыходзяць просьбы адшукаць сына, брата, сястру, бацьку. Наша праца не прыносіць шкоды ніводнай краіне, у якой жывуць суайчыннікі, і таму тым, хто перапісваецца з рэдакцыяй, нічога не пагражае.

Мы так мяркуем, але мы не можам паручыцца за паводзіны адміністрацыі некаторых замежных краін. Нас часам просяць не высылаць газету, бо гаспадар прадпрыемства, дзе працуе той ці іншы зямляк, не жадае мець работніка, які чытае савецкую газету. Можна гэта і з'яўляецца прычынай таго, што і аўтар пісьма з Англіі не паведамляе свайго прозвішча і адрас. Нагадаем, аднак, нашаму земляку, што ў такім выпадку іншыя землякі проста просяць не ставіць іх подпісы пад пісьмом, калі яно друкуецца ў газеце. І мы такую просьбу выконваем.

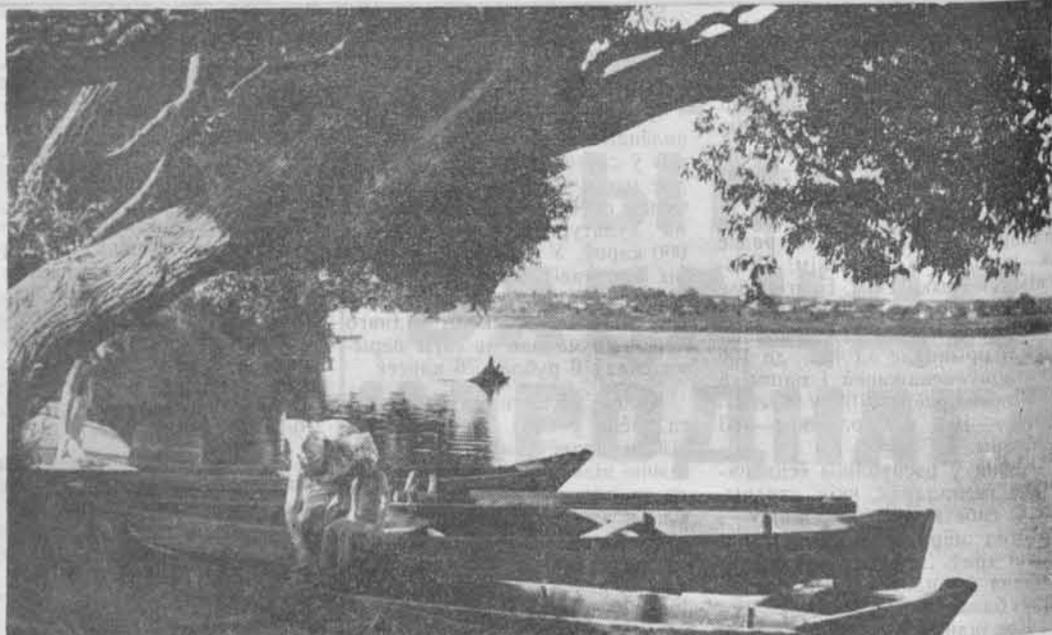
Але мы ведаем, што за мяжой ёсць землякі, якія не толькі ўстрымліваюцца паведаміць аб сабе ў рэдакцыю, але нават не пішуць сваім родным і блізкім. Яны баяцца, што гэтым самым зрабяць нейкую шкоду сваякам. Скажам адкрыта: нават калі той самы суайчыннік (назваём яго маўчуном) і сапраўды меў віну перад бацькаўшчынай, родныя за яго ўчынкі не адказваюць. Ёсць у нас у вёсках і гарадах дзеці і бацькі паліцаяў, якія шмат крыўды зрабілі людзям, а потым паўцкалі за мяжу. Вядома, што калі б гэтыя злачынцы трапілі ў рукі правосуддзя, яны павінны былі б адказаць за сваю віну. Але іх родныя жывуць у Беларусі, працуюць, вучацца і карыстаюцца ўсімі правамі савецкіх грамадзян.

Ёсць за мяжой шмат «маўчуноў», якія маральна і могуць быць асуджаны грамадскасцю, але юрыдычна не падлягаюць адказнасці перад законам. Гэтыя нашы землякі маглі б жыць на Радзіме разам з сям'ямі і сваёй шчырай працай змыць пляму са свайго сумлення. А яны маўчаць і крыўдзяць тым самым сваім блізкім, не гавораць аб тым, што самі пакутуюць. Ёсць урэшце нашы суродзічы, якія ўвогуле не маюць ні маральнай, ні юрыдычнай віны. Напрыклад, тыя, што трапілі ў палон. Але наслухаўшыся розных баек нядобразыхлівых людзей, гэтыя землякі працягваюць маўчаць са шкодай для сябе і для сваёй сям'і.

Ёсць за мяжой нашы землякі, якія ў цяжкія гады акупацыі памыліся і нават вельмі цяжка. За дваццаць год знаходжання за мяжой яны шмат перадумалі, перажылі і зразумелі свае памылкі або знаходзяцца на шляху да праўды. Такія людзі часам нам пішуць, і мы добразыхліва адносімся да іх, дапамагаем ім пераадолець хістанні.

Хто б ні быў аўтар пісьма з Англіі: ці проста сціплы, ці абцяжараны памылкамі мінулага чалавек, ці чалавек, ідэйна нязгоды з намі,—мы не бачым прычыны, па якіх ён утойвае ад нас, а можа і родных на Бацькаўшчыне, сваё імя.

РЭДАКЦЫЯ.

ПАД ВЕРБАМІ.

Фотаэцюд А. Глінскага.

ДАШКАЎКА — ВЁСКА НАД ДНЯПРОМ

Дашкаўка — звычайная беларуская вёска. Ёсць тут дзве сярэднія і музычная школы, клуб, чатыры бібліятэкі.

— І навуковая ўстанова, — з горадсцю даюць жыхары.

Так, у вёсцы ёсць навуковая ўстанова — абласная доследная сельскагаспадарчая станцыя. Яна адкрылася дзевяць год назад. Старшы навуковы супрацоўнік Л. Каргапольцаў вывёў новы гатунак льну «Беларускі-1», які прайшоў конкурснае выпрабаванне і як лепшы пераедзен на вытворчае выпрабаванне. У мінулым годзе ўжо атрыманы добрыя вынікі. «Беларускі-1» расце выдатна на Магілёўшчыне.

Вядзецца падрыхтоўка да перадачы на выпрабаванне льну гатунку «Беларускі-палешанскі» і двух высокаўраджайных селекцыйных нумароў. У 1965 годзе на апошнія этапы селекцыі будзе перададзена яшчэ каля 10 перспектывных селекцыйных нумароў каштоўных культур.

...З усіх бакоў Дашкаўку ахінаюць сады грамадскай гаспадаркі і доследнай станцыі. Пад кіраўніцтвам загадчыка аддзела садаводства Н. Мельніка створан буйны плодгадавальнік.

які стаў пастайчыком лепшых гатункаў саджанцаў яблынь, груш для калгасаў, саўгасаў і насельніцтва. Толькі за апошнія два гады тут вырашана больш 150 тысяч саджанцаў.

Многа важных даследаў па павышэнню ўраджайнасці палёў правёў загадчык аддзела аграхіміі А. Кірыльчык. Пад кіраўніцтвам кандыдата біялагічных навук В. Неафітавай вядзецца работа па прымяненню новых гербіцыдаў для барацьбы з пустазеллем. Плённа працуюць навуковыя супрацоўнікі аддзела жывёлагадоўлі Г. Хіневіч і Г. Жалніна. Яны вывелі новую высокаўрадкую пароду кароў, кожная з якіх дае ў год па 3700—4000 кілаграмаў малака з тэстасцю 48—5 працэнтаў.

У Дашкаўцы знаходзіцца і цэнтр калгаса «Чырвоная зорка». Гэта шматгалінавая, высокамеханізаваная гаспадарка. На палях яе працуюць 20 трактараў і многа іншай тэхнікі. У калгасным аўтапарку налічваецца 26 аўтамабіляў. У 1964 годзе агульны грашовы даход калгаса склаў 700 тысяч рублёў.

У вёсцы працуюць цэх Магілёўскай мэблевай фабрыкі «Перамога», свая хлебапечкарня. Тут ёсць дзве бальніцы, аптэка, дзіцячыя яслі-сад, сталовая, буфет, 4 магазіны, аддзяленне сувязі, цырульня, шавецкая і краўцярская майстэрні. За апошнія гады ў вёсцы пабудавана многа новых цагляных двухпавярховых дамоў з усімі камунальнымі зручнасцямі.

М. НАЗАРЭВІЧ.

ЧАМУ МЯНЕ ВУЧЫЛІ Ў ТАК ЗВАНЫМ «КАМІТЭЦЕ»

Нарадзіўся я ў горадзе Ліда. Жылі мы добра, я вучыўся ў сярэдняй школе і, як усе юнакі майго ўзросту, марыў аб ішчаслівым будучым.

І раптам вайна. Усюды пажары, шыбеніцы. Ні работы, ні хлеба, аб вучобе і размовы няма. Я ўсё масцей задумваўся над тым, як палешыць матэрыяльнае становішча сям'і. Нарэшце, уладкаваўся працаваць пасыльным у арганізаваны так званы «Беларускі камітэт». У мае абавязкі ўваходзіла разносіць па горадзе пісьмы, тэлеграмы і іншую карэспандэнцыю.

Сакратаром у гэтай арганізацыі тады працаваў нейкі Н. Барысевіч. Тут я пазнаёміўся з іншымі «дзеячамі» гэтай здрадніцкай арганізацыі. Усе яны пачалі чапляцца да мяне, каб я пайшоў у нейкую школу і атрымаў, як яны гаварылі, сапраўдную спецыяльнасць. Быў я тады яшчэ малады, не вельмі разбіраўся, што да чаго. Пасля доўгіх угавораў згадзіўся. У час вучобы я зразумеў, што гэта за школа, і хутка збег з яе.

Праз некаторы час (гэта было ў 1943 годзе) той жа Барысевіч і з ім нейкі Яцэвіч выклікалі мяне ў вальное ўпраўленне і зноў (толькі на гэты раз не прасілі, а загадалі) прапанавалі ехаць вучыцца ў спецыяльную школу, якая знаходзілася недзе ва Усходняй Прусіі, у горадзе Нідэрзее.

Разам са мной вучыліся таксама Пётр Раманоўскі, Гурэвіч, Андрэй Сапач — з былой Маладзечанскай вобласці. Рэжым быў строгі, ваенны. На заняткі хадзілі

пад аховай. Ні з кім не размаўлялі. У гэтым жа горадзе былі яшчэ падобныя «навукальныя ўстановы». Вывучалі ў асноўным азбуку марзе, розныя шифры, коды, працавалі з картамі, будавалі бліндажы і акопы.

Вучыўся чатыры месяцы, потым вярнуўся ў Ліду. Пад ударамі савецкіх войск акупанты хутка адыходзілі на Захад. Мяне тэрмінова выклікалі ва ўпраўленне і далі канкрэтнае заданне: застацца ў Лідзе, здабываць сакрэтныя дакументы і звесткі аб прасоўванні савецкіх войск і ўсё гэта перадаваць немцам, далі спецыяльную радыёстанцыю.

Але як толькі ў Ліду ўвайшлі часткі Савецкай Арміі, я, не раздумваючы, з'явіўся да мясцовых улад, прынёс з сабою новенькую, яшчэ не апрабаную рацыю і адрозу аб усім расказаў...

Я на-ранейшаму жыў у Лідзе. Працую ў зборачным

цэху завода «Лідсельмаш». Прафесія мяне па душы, малектыў цудоўны. Прадукцыя нашага завода вядома далёка за межамі Беларусі.

На вачах мяняецца і Ліда. На папалішчах і развалінах узняліся карпусы завода электравырабаў, прадпрыемстваў харчовай прамысловасці. Узводзіцца адзін з гігантаў беларускай хіміі — Лідскі лака-фарбавы завод. Горад упрыгожыўся новымі кварталамі шматпавярховых жылых карпусоў.

У Лідзе жыве шмат сям'яў, якія вярнуліся з розных краін свету: браты Альфрэд і Артур Пупкевічы з Францыі, Кацярына Цыханоўіч з Аргенціны і іншыя.

Многія з тых, хто разам са мной займаўся ў Нідэрзее, былыя служачыя нацыяналістычных арганізацый Ліды, зрабілі так, як і я, і цяпер спакойна жывуць і працуюць.

Е. ДЗЯКЕВІЧ.

Жыхары беларускіх вод

Новая кніга «Рыбы Беларусі», выпушчаная выдавецтвам «Навука і тэхніка» ў Мінску, зацікавіць не толькі спецыялістаў, але і аматараў прыроды. Гэта манатрафія кандыдата біялагічных навук П. Жукава аб агульных выніках амаль дзесяцігадовых даследаванняў і апісвае 50 разнавіднасцей карэнных жыхароў рэк і азёр. Сярод іх драпежны шчупак, змеяпадобны угар, спакойны лінь, хуткі акунь і многія іншыя. Асабліва многа водзіцца карпавых — плотак, выразаба, галаўля, ляшча, сазана, гэта сямейства налічвае 26 відаў рыб.

Чытач можа заглянуць і ў мінулае беларускіх рэк. У 1721 годзе на Прыпяці паблізу Петрыкава рыбакаў за адну вяскую злавлілі 600 асятроў, а ў сярэдзіне XVIII стагоддзя на Дняпры і яго прытоках існаваў значны промысел гэтых рыб. У 1803 годзе адзін з даследвальнікаў пісаў, што ў Заходняй Дзвіне водзіцца «далікатныя ласосі», а ў Нёмане — рачная многа, фарэль, харькус, сяўруга, сцярыладзь, бялуга. Чарна-морскія селядцы даходзілі да Прыпяці.

ЗАИМСТВОВАНИЕ?

Н Е Т!

Изменения в организации, управлении и планировании промышленного и сельскохозяйственного производства Советского Союза, которые происходят сейчас, родились не вчера и пришли не сразу. Они — результат большого подъема производительных сил страны и прежде всего ее индустриального и научно-технического прогресса. Сейчас одна пятая промышленной продукции планеты производится в СССР.

За годы Советской власти экономические и плановые органы социалистического государства накопили богатейший опыт организации, управления и планирования народного хозяйства. Поэтому новое в экономическом строительстве в Советском Союзе рождается не в кабинетной тишине, не в результате произвольных акций. Оно проходит ныне множество проверок и опытов, прежде чем получить всеобщее признание.

Совет народного хозяйства СССР провел, опираясь на практику двух предприятий швейной промышленности, эксперимент с установлением прямых связей между предприятиями и магазинами готового платья. Этот эксперимент в основном удался. С 1 июля подавляющее большинство швейных и обувных фабрик Московского городского совнархоза будут выпускать продукцию для определенных магазинов по договорам, которые с ними заключены.

Львовский совет народного хозяйства в порядке эксперимента установил для каменноугольной шахты №9 «Великомостовская» всего лишь два показателя — объем продукции в натуре, т. е. количество угля, которое она должна выдать на-гора, и уровень накоплений. Все остальное решает само руководство шахты. Что показали первые месяцы планирования по-новому? При том же оборудовании, при том же количестве рабочих шахта повысила добычу угля почти на 25 процентов. Резко поднялась эффективность использования оборудования, снизилась себестоимость угля, повысились заработки шахтеров.

Начиная с 1964 года, поч-

ти на двухстах предприятиях СССР, в порядке эксперимента, введена новая система премирования рабочих и инженеров. Смысл ее — материально заинтересовать каждого работника предприятия в высоких планах производства, улучшения качества выпускаемой продукции, рентабельности. Сейчас еще трудно сделать окончательные выводы, но на большинстве предприятий, где действует новая система, она дает положительные результаты.

Объективно мыслящие зарубежные экономические круги проявляют большой интерес ко всему новому, что происходит в СССР. Итальянское издательство «Эдитори риунити», например, выпустило недавно книгу «План и прибыль советской экономики», которая составлена из выступлений советских экономистов. Но некоторые буржуазные экономисты, особенно те, которые принимают желаемое за действительное, пытаются по-своему объяснить читателям и слушателям процессы, происходящие в экономической жизни СССР. Они пытаются доказать недоказуемое. Все, мол, экономические рычаги — прибыль, кредит, цена и т. д. — позаимствованы у капиталистического мира. Западно-германский экономический обозреватель Фридрих Хафнер в журнале «Дер фольксвирт» утверждает, что такая категория, как кредит, проценты на ссужаемые банки СССР средства, есть не что иное, «как сближение с экономической системой Запада». В лучшем случае это заблуждение, а может быть, и сознательный обман западногерманского читателя.

Глубокий смысл экспериментов, которые проводятся ныне в народном хозяйстве Советского Союза, радикальных мероприятий, уже осуществляемых в колхозно-совхозном производстве, заключается прежде всего в том, чтобы открыть простор для более эффективного действия экономических законов социализма.

Я. УШЕРЕНКО.

ВЕЧНЫ ПРАКЛЁН

затым і самую Бычкову арыштвалі.

Калі ў баі з партызанамі пад Рагамі былі схоплены два раненыя патрыёты, ім па загаду Турчановіча цвікамі прыбілі рукі да калодак.

Пошукі ўцёкшых з лагераў ваеннапалонных, угон моладзі на катаржныя работы ў Германію, знішчэнне грамадзян юрэйскай нацыянальнасці, удзел у карных выездах на партызан, падтрыманне «парадку» ў раёне — усе гэтыя абавязкі заўзята выконваў здраднік Турчановіч.

Неаднаразова Турчановіча выхвалялі брудныя фашысцкія лісткі «Луч» і «Новый путь», а гаспадары ўзнагародзілі яго фашысцкім ордэнам.

Крывёю савецкіх людзей пабараваны рукі ката Турчановіча. Ці магло быць такое даравана? Зразумеў гэта Тур-

чановіч і дрыжэў у чаканні будучай адплаты.

А час ішоў. Пераможны марш савецкіх войск дасягнуў Беларусі, і тады Турчановіч, ратуючы сваю шкуру, прыхваціў нарабаванае дабро і падаўся ў Германію, да сваёй гаспадароў. Затым ён перабраўся ў Аўстралію.

* * *

Памяць аб незлічонах ахварах фашызму прымушае мяне пісаць аб Турчановічу. Здраднік Радзімы, які дваццаць год не падаваў аб сабе вестак, раптам зноў ажыў. Яго натхнілі бонскія законапракты аб спыненні праследавання ваенных злачынцаў. І вось ён пасылае свой фотаздымак...

Не, савецкія людзі не забылі, не даравалі яму злачынствы. Вечны праклён ляжыць на яго імені.

Р. РУТМАН.

ЗНОЎ ЛЯ РОДНАГА КАЛОДЗЕЖА

Кожнаму чалавеку дарага ўсё, што ён накінуў на Бацькаўшчыне. Мне, напрыклад, запомніўся калодзеж, што ля напаліўшага дома, з крышталёвай чыстай, ледзяной вадоў. Часам, калі дакранюся да шклянкі з вадоў, я як бы бачу вёску Нава-сёлкі, што ў некалькіх кіламетрах ад Глыбокага, сваю родную Беларусь.

Жылі мы тады бедна, кавалак зямлі не мог пракарміць сямяню ў 10 чалавек. У 1911 годзе я і паехаў на заробкі ў Амерыку. Спачатку працаваў рознаробчыком у Бастоне, потым рабочым на сельскагаспадарчай ферме ў Дэтройце і, нарэшце, у Лос-Анжэлес. Усякае здаралася за гэтыя гады, але здаецца, што мне шанцавала — я зай-себды меў работу. Жаніўся на

дзяўчыне-беларусцы, таксама з Віцебскай вобласці. Мы выра-цілі прозе дзяцей. Цяпер усе яны маюць свае сем'і.

Аднак для эмігранта мала аднаго матэрыяльнага забеспячэння. Вельмі хацелася пабываць на Радзіме, пабачыцца з роднымі і блізкімі. І вось мне выпала такая магчымасць. У маім турысцкім маршруце не было ўказаны Нава-сёлкі, але ў Мінску мне дазволілі (вялікае дзякуй за гэта!) пабываць там і ўбачыцца з сястрой, братамі, знаёмымі.

Нава-сёлкі цяпер зусім іншыя сталі. Яны адпавядаюць сваёй назве. Цяпер усе былыя аднаасобныя кавалачкі зямлі аб'яднаны ў калгас імя Чапаева. Людзі жывуць добра, у дастатку.

Памятаю, бывалыя людзі гаварылі, што прыдзе такі час, калі націснеш на кнопку ў сцяне і ў кватэры будзе святло. Тады не верылася ў гэта. А цяпер у Нава-сёлках электрычнасць, радыё.

Мне была ўдзелена вялікая ўвага не толькі з боку маіх родных, але і з боку кіраўнікоў калгаса і калгаснікаў. Вельмі было прыемна гасціць сярод такіх цудоўных людзей.

Шкада расставіцца з Радзімай. Ад'язджаючы, я вязу з сабой сваю ранейшую мару прыхаціў у Нава-сёлкі на больш доўгі час.

Вельмі прыемна было па-сталіць ля свайго калодзежа, у якім такая чыстая вада.

М. КРЭМІС.

В ДНИ празднования 20-й годовщины победы над нашим общим врагом Бельгию посетили советские гости, приглашенные Обществом бельгийско-советской дружбы и Ассоциацией ветеранов Сопротивления.

Обо всех этих встречах мы сохраним незабываемые воспоминания, среди которых многие заслуживают того, чтобы о них написать, например, о пребывании в Шарлеруа Героя Советского Союза Надежды Васильевны Поповой.

Н. В. Попова — активный член Белорусского общества культурной связи с зарубежными странами. Она пришла на встречу с членами нашего комитета в Шарлеруа, и только началась беседа, как в помещении зашли три девочки, примерно лет двенадцати. Один из товарищей предложил им зайти позже, чтобы не мешать собранию, но Надежда Васильевна попросила разрешения поговорить с девочками сейчас. Она подошла, обняла их и подарила каждой по советскому значку. Один из членов Комитета рассказал девочкам, за что Надежда Васильевна получила звание Героя Советского Союза, и нужно было видеть, какое изумление отразилось на их лицах. Они даже представили себе не могли, что женщина способна командовать группой бомбардировщиков и покрыть себя боевой славой.

Я думал, что на этом все и кончится, но назавтра к нашему центру подошли уже пятнадцать девочек, предводительствуемые вчерашними знакомыми.

— Месье, — сказала одна из них, — извините, что мы вас беспокоим, но мы рассказали своим подругам по классу историю милой дамы-летчицы, которая нас так сердечно вчера приняла. Мы все очень хотим ее увидеть. Когда она еще придет?

— Увы, девочки, наша героиня уже уехала в свою далекую страну, — ответил я.

— Тогда, месье, расскажите нам о ней еще раз. Я рассказал им все, что знал, затем они стали задавать вопросы, основным из которых был такой:

ПРОСТАЯ ИСТОРИЯ

почему русские женщины участвовали в войне? Я объяснил, что немцы хотели уничтожить весь советский народ — женщин, мужчин и детей. Стоял вопрос жизни и смерти. Героические советские женщины наравне с мужчинами защищали свою Родину и принесли освобождение от фашизма всей Европе. Бельгия должна быть вечно благодарна советскому народу за те неисчислимые жертвы, которые он понес в этой войне. Одна девочка воскликнула:

— Я тоже хотела бы быть такой, как русские женщины! Немцы убили моего дедушку.

Другая спросила, можно ли достать книгу о жизни Поповой на французском языке. К сожалению, книги о подвигах русских женщин еще не переведены на французский язык, ответил я. Дети были очень огорчены таким ответом.

Вы не представляете, какое чувство радости я испытываю, рассказывая вам эту маленькую простую историю. Когда девочки ушли, мне захотелось сразу же отправить телеграмму Надежде Поповой: «Браво, дорогой товарищ, вы не потеряли даром времени в Бельгии. Вы блестяще послужили делу дружбы между нашими двумя странами». Я тем более рад, что эти девочки посещают школу католических сестер, в которой не учат любви к Советскому Союзу. Теплые слова Надежды Васильевны нашли отклик в сердцах моих юных соотечественниц.

Пусть зеленеют ростки дружбы и понимания, пусть увеличиваются и крепнут ряды борцов за мир!

Люсьен ГОНЬЯ,
секретарь отделения Общества
бельгийско-советской дружбы
г. Шарлеруа.

Надежда Попова в доме Люсьена Гонья.

«Голас Радзімы»

№ 27 (882)

Ма-шы-на скла-дае слоў-нік

У Мінскім інстытуце замежных моваў калектыў выкладчыкаў і навуковых супрацоўнікаў займаецца вывучэннем статыстычнай структуры навукова-тэхнічных тэкстаў па асноўных еўрапейскіх мовах. У складзе гэтага калектыву працуе група, якая вывучае пабудову англійскіх і амерыканскіх тэкстаў па судовых механізмах. Група складаецца з трох членаў: мовазнаўца Кузьмы Лук'яненка, матэматыка Эрнеста Хацяшова і... кібернетычнага аўтамата — беларускай электронна-вылічальнай машыны «Мінск-22».

Матэматык і мовазнаўца хутка вызначылі асноўныя задачы і праграму даследавання. Але як знайсці агульную мову з аўтаматам? Машыну ж трэба навучыць аналізаваць англійскі тэкст. Пацягнуліся доўгія гадзіны пошукаў, роздумаў, спрэчак. Нарэшце, праграма аналізу гатова. Яна кадзіруецца і ўводзіцца ў «памяць» машыны. Цяпер можна прыступіць да выканання асноўнай задачы даследавання, якая заключаецца ў тым, каб з дапамогай аўтамата прачытаць і разабраць тэкст, а потым склаці яго слоўнік.

Тэкст англійскага навуковага артыкула кадзіруецца на перфаратарнай стужцы, яна ўводзіцца ў спецыяльнае прыстасаванне, з дапамогай якога «Мінск-22» пачынае чытаць стужку. Чытаючы, аўтамат разбірае і сарціруе словы. Праходзіць паўгадзіны, і пачынаецца вывад вынікаў. Паўзе папяроявая стужка з рознымі камбінацыямі прабівак. На ёй атрыман частотна-алфавітны слоўнік англійскіх тэкстаў. Але вось затым стужка ўстаўляецца ў тэлетап, які аўтаматычна адстуквае слоўнік літарным тэкстам.

Заглянем у гэты слоўнік. Самым ужывальным англійскім словам, якое сустракаецца ў сярэднім адзін раз на дзесяць слоў тэксту, аказваюцца артыкль the, потым ідуць прыназоўнікі і злучнікі of, and, to,

in. Самымі ужывальнымі назоўнікамі аказаліся water і steam, а сярод дзеясловаў — дзеяслоў to be.

Усяго на складанне слоўніка, уключаючы распрацоўку праграмы, пайшло 80 гадзін. Лінгвіст, які працуе над складаннем такога слоўніка ўручную, затрачвае каля 1000 гадзін.

Цяпер перад машынай пастаўлены больш складаныя задачы. Яна павінна не толькі склаці слоўнік, але і знайсці найбольш ужывальныя выказванні і вызначыць дакладныя значэнні некаторых слоў. Разлікі паказваюць, што гэтыя задачы машына зможа выканаць у 15—20 разоў хутчэй за чалавека.

У чытача можа ўзнікнуць пытанне: а навошта патрэбна ўсё гэта? Бо кожны чалавек, які валодае той або іншай мовай, прыкладна ведае, якое слова сустракаецца часцей, а якое радзей. Аказваецца, што вызначэнне дакладных частот-

ных характарыстык слоў і выразаў з'яўляецца асноўнай умовай для таго, каб стварыць праграмы, па якіх кібернетычны аўтамат мог бы сам перакладаць замежныя тэксты, знаходзіць патрэбны вучонаму або інжынеру артыкул або кнігу, экзаменаваць школьніка і студэнта. Бо слоў і выразаў у кожнай мове сотні тысяч. Усе яны не могуць змясціцца ў «памяць» машыны. Таму для таго, каб электронна-вылічальная машына была ў стане прачытаць, зразумець і перакласці тэкст на той або іншай мове, яе патрэбна «навучыць» мінімуму самых ужывальных слоў, выразаў і прывіл.

Над вырашэннем гэтай важнай навукова-тэхнічнай задачы і працуюць мовазнаўцы, матэматыкі і інжынеры Мінска і іншых гарадоў нашай краіны.

Р. ПІАТРОУСКІ,
доктар філалагічных навук.

ПРЕДАТЬ ЗАБВЕНИЮ? НИКОГДА!

Не так давно советский народ торжественно отпраздновал 20-летие Победы над фашистской Германией. 9 мая стало символом мужества и непобедимости нашего народа. Но есть еще одна дата — 22 июня 1941 года. Кровавый рассвет этого дня на вечные времена останется в памяти людской. Вдовы и матери, до сих пор оплакивающие своих мужей и сыновей, дети, выросшие без отцов, солдаты, хоронившие своих товарищей, узники концлагерей — разве могут они простить фашистских преступников? Кажется чудовищной и невероятной сама возможность помилования нацистских убийц. И тем не менее правительство ФРГ намерено прекратить судебное преследование нацистских военных преступников за истечением «срока давности». Этот акт боннских властей все честные люди на земле рассматривают, как глумление над памятью миллионов жертв фашистского произвола.

«Предать забвению? Никогда!» — так называется новая книжка, выпущенная библиотечкой газеты «Голос Радзiмы». Ее открывает публицистическая статья кандидата исторических наук В. Романовского. «Нет им прощения!». Автор называет имена тех, кто осуществлял фашистский «новый порядок» на территории Белоруссии и кого западногерманские власти стараются уберечь от заслуженной кары. Этот список убийц возглавляет Адольф Хойзингер. Приведен-

ные в статье документы, рассказы свидетелей являются грозным обвинительным актом.

В городе Целле под Ганновером под крыльшком боннской Фемиды нашел убежище и верный подручный нацистов, предатель белорусского народа Ермольчик А. Н. В селах и деревнях возле города Хойники оставил этот варвар свои кровавые следы. Он лично рэстреляў, удушыў, замуціў в 1941—43 годам сотні невинных людей. Очевидцы утверждают, что у Ермольчика пропал аппетит, если он не убивал за день 2—3 человека. И хотя этот матерый садист скрывается под именем Альберта Крюгера, правосудие над ним должно свершиться.

Историки будущего назовут позором XX столетия фашистские концлагеря смерти. От имени живых и мертвых протестуют против чудовищного решения боннских властей бывшая узница Освенцима Ольга Крайко, воспоминания которой также вошли в брошюру.

На оккупированной гитлеровцами территории и в самой Германии непрерывно дымили печи крематориев, но ни газы «душевые» Дахау, ни карцеры Освенцима не смогли воли советских людей. Они создавали подпольные организации, устраивали дерзкие побеги. Об одном из них, совершенном 7 июня 1944 года из лагеря смерти Освенцима тремя советскими военнопленными, рассказывается в очерке «Срок нашей памяти не истек».

У Мінску заканчваецца будаўніцтва Дзяржаўнага музея Беларускай ССР. НА ЗДЫМКУ: мастакі Г. ВАШЧАНКА, А. КІШЧАНКА і Ул. СТЭЛЬМАШО НАК за афармленнем адной з залаў. Фота Ул. Крука.

ГЕРОЙ ЗНОЎ У СТРАІ

Дзень выдаўся надзвычай ясны, хоць учора ліў асёні дождж. У лясным гушчары чуўся пошвіст птушак. Танкавае падраздзяленне, у якім служыў лейтэнант Іван Шакура, знаходзілася ў рэзерве, за некалькі кіламетраў ад фронту. Чуўся цяжкі гул гармат, выбухі снарадаў.

Нарэшце прагучала каманда: «Па машынах!» Танкі панесліся насустрэчу ворагу. Паказаліся фашысцкія машыны. «Агонь!» — падаў каманду Шакура. Стрэл, другі... Варожы танк загарэўся, потым залміўся другі. Бой цягнуўся некалькі гадзін. І калі ўжо было ясна, што яго выйгралі савецкія воіны, Іван адчуў моцны штуршок у грудзі...

— Ачунаў, — пачуў Шакура быццам здалёк голас. — Цяпер усё будзе добра...

Ён заплюшчыў вочы. У вушах гуло, у нагах адчуваўся нейкі незнаёмы цяжар... Толькі потым танкіст зразумеў, што гэта азначае — яму ампутавалі абедзве нагі.

Што рабіць? Гэтая думка не давала спакою. Кому цяпер ён патрэбны? Праўда, да арміі ён займаўся ў школе бухгалтараў. Але як Сіма? Хіба яна чакае яго такога?

...Іван пазнаёміўся з ёй, яшчэ калі быў курсантам. Вечарамі яны гулялі па гароду, каталіся на лодцы, марылі аб будучым. А потым — вайна!

Шакура ляжаў і ўсё думаў, думаў. Але ўсё ж напісаў Сіме, што цяжка паранены, што знаходзіцца ў шпіталі. З нецярлівацю чакаў адказу. І пісьмо прыйшло. Яно заканчвалася словамі: «Як напавіцца — адразу прывязджай. Чакаю па-ранейшаму». Але Івану здалося, што дзяўчына не зразумела, якое няшчасце здарылася з ім. Зноў напісаў пісьмо, поўнае сум-

нення. І зноў атрымаў адказ: «Не мучай сябе дарэмна. Папраўляйся і прывязджай».

Цяжка было прывыкаць да пратэзаў, вучыцца хадзіць. Дзень, калі Іван зрабіў першы самастойны крок, быў для яго сапраўдным святам. А потым дарога да той, якая чакала яго.

Памятае Серафіма Сцяпананаўна, як цяжка перажываў Іван, што не можа працаваць, як усе. Калі яна бывала на рабоце, ён стараўся выконваць нягхтрыя хатнія справы, але гэта яго не задавальняла. Аднойчы Серафіма прынесла яму з бібліятэкі разам з мастацкай літаратурай кнігі па бухгалтэрыі. А ўжо праз год Іван пачаў працаваць бухгалтарам у мясцовым калгасе «Ленінскі шлях».

Сярод векавых палескіх лясоў схавалася невялікая вёска Данаўка Светлагорскага раёна. Акуратныя домікі, ля якіх вясной цвітуць яблыні, вішні, слівы, да позняй восені чырванюць гронкі рабіны. Ад слую, што выстраіся ўздоўж вуліц, цягнуцца электра- і радыёправады. А калі над вёскай апускаецца вячэрні змрок, многія калгаснікі абіраюцца ў сваім клубе. Тут іх гасцінна сустракае Іван Мацвеевіч Шакура. Ён, акрамя сваёй асноўнай пасады, яшчэ загадвае лясковым клубам.

Дружна жывуць жыхары вёскі, паважаюць адзін аднаго. Але, бадай, найбольшую павагу ад людзей мае Іван Мацвеевіч і яго жонка, дэпутат сельскага Савета Серафіма Сцяпананаўна. І гэта не дзіўна. Цікавы жыццёвы шлях прайшлі яны. Сваёй працай, усёй сваёй грамадскай дзейнасцю прыносяць яны карысць людзям.

Э. СІНЦКІ.

Пятро ГАРЭЦКІ

МАЯ ЗЯМЛЯ

Зямля мая!
Яна жыве заўжды,
Напоўненая сілай небывалай,
Ударыць гром,
І зшуміць сады,
Лісты дрыжаць,
Зрываюцца навалай.

Зямля мая —
У шлезце галін,
У чыстым зерні, што ўзрасло на полі,

У бурным подыху марскіх глыбінь,
У салаўінай песні на таполі.

Бывае неспакойная яна,
Калі адчуе набліжэнне бою,
Усё стрывае, выстаіць адна,
Жыццё заслоніць ад бяды сабою.

І не стамлюся я яе любіць,
Аддам ёй заповетнейшыя словы.

Ба без яе нідзе не мог бы жыць,
Як нельга жыць без песні каласкавай.
Яна ўставала грозная сцяпной,
Страчала ворага нязломнай сілай.

І зноў у твар яму кідала свой,
Капала таму ворагу магілу —
Зямля жыве,
Квітнее з краю ў край.
Яна нам сілы надае заўжды,
Шуміць, цвіце на нівах ураджай.

Азораны праменнямі з усходу —
Пераклад з украінскай мовы Р. НЯХАЯ.

50 000 ЧЫТАЧОУ

Амаль паўмільёна твораў складае кніжны фонд 78 прафсаюзных бібліятэк Беларускай чыгункі. Імі карыстаюцца больш як пяцьдзесят тысяч працаўнікоў сталёвай магістралі.

АПЛАДЫСМЕНТЫ СЯБРОУ

Беларускі драматычны тэатр імя Якуба Коласа ўпершыню гастроліруе ў Львове. Водгукі львоўскай прэсы, вызванні людзей, якія ўжо сустраліся з артыстамі тэатра, сведчаць пра тое, што глядач высока ацэньвае выканаўчае майстэрства таленавітага калектыву.

З асаблівым поспехам прайшлі спектаклі «Лявоніха» і «Кароль Лір». Знаёмства працягваецца. Беларуску мастацтва апландзіруюць удзячныя глядачы з Прыкарпацця.

І СЯБАР СТЭПАУ
КАЛМЫК...

У Калмыціім стэле любяць літаратуру Беларусі — краю сініх азёр і лясоў. На калмыцкую мову пераняцены творы Якуба Коласа, Янкі Купалы, Максіма Танка, Петруся Броўкі і іншых.

У рэспубліканскай бібліятэцы адкрылася выстаўка, прысвечаная творчасці пісьменніка.

Вольга Шутава, якую вы бачыце на здымку, не прафесійная спявачка. Яна медыцынская сястра, удзельніца мастацкай самадзейнасці, салістка Брэсцкай народнай філармоніі, спявае ў рускім народным хоры абласнога Савета прафсаюзаў. Але яе моцны сакавіты голас пакарыў многіх не толькі ў Беларусі, але і масквічоў, жыхароў многіх гарадоў Польскай Народнай Рэспублікі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, дзе яна павяла.

Фота В. Германа.

ИНТЕРВЕНТЫ В ОСАДЕ

Герои-патриоты Южного Вьетнама громят гарнизоны противника

Партизаны спустились с холмов, вышли к автострадам и к железной дороге, протянувшейся вдоль восточного побережья. Перерезая пути сообщения и линии связи, они сосредоточиваются на подступах к основным базам противника. Смелые налеты следуют один за другим, бои завязываются то здесь, то там. Но не успев враг перебрести подкрепление, как партизан и след пропал. Где они совершат новую вылазку, чего от них ждать в следующее мгновение, никто не знает...

Партизаны Национального фронта освобождения продолжают расширять район военных действий. Вслед за Куанг-Нгаем они предприняли атаку на ряд провинциальных центров, овладели десятками населенных пунктов. И если, по сведениям американского командования, потери за неделю, закончившуюся 5 июня, достигли 2 тысяч солдат и офицеров сайгонской армии (не считая американцев), то предполагают, что за месяц сумма потерь будет рекордной за все время войны. Не случайно многочисленные сообщения о поражениях американских и сайгонских войск не сходят со страниц мировой печати.

Чувствуется, что американское командование в растерянности. Командующий американскими войсками генерал Уэстморленд, видно, побаивается отрываться войска от баз. Последние приказы удерживать любой ценой, поскольку они нужны Пентагону и как опорные пункты и как районы концентрации новых континентов, перебрасываемых из-за океана с целью во что бы то ни стало сохранить Южный Вьетнам за Соединенными Штатами... Партизаны, однако, не дремлют.

За последнее время они в нескольких местах перерезали дороги, соединяющие Куин-Ньон и Нха-Чанг с расположенным дальше к югу Кам-Ранем, где американцы спешно строят порт и аэродром. Отсеченная одновременно от Далата, находящегося в 80 километрах к западу, эта база фактически блокирована. Крупные соединения партизан вновь действуют под Куанг-Нгаем, где в конце мая было разгромлено несколько батальонов марионеточных войск. К северу, у Да-Нанга, откуда американская авиация совершает непрерывные налеты на территорию демократического Вьетнама, они заняли две деревни. Взорвав мост через перевал Айван в 15 километрах севернее Да-Нанга, патриоты лишили его гарнизон связи с Гуэ, держат под обстрелом проходящую здесь автостраду № 1.

Американские офицеры признают, что попытки сдержать активность партизан в районе Да-Нанга им обходятся весьма дорого. Хотя в сообщениях иностранных телеграфных агентств называются разные цифры потерь, но все они очень высоки. Характерная деталь: столкнувшись с фактом крупных боевых действий партизан, американцы явно испытывают тревогу и страх. Часто в своих «анклавах» они поднимают беспорядочную стрельбу.

Недавно морская пехота открыла огонь по своим. Аналогичная картина наблюдается в Чу-Лае, отстоящем отсюда на 90 километров к юго-западу. Это еще одна крупная авиационная база морской пехоты, сооружаемая наскоро инженерными войсками. Шум бульдозеров тонет в раскатах залпов тяжелой артиллерии. В Чу-Лае американцы торопятся завершить строительство аэродрома, с которого самолеты будут поддерживать пехоту в планирующихся «наступательных боях». Эта база — одно из «черных пятен», которыми США намерены покрыть побережье с расчетом на то, что они постепенно сомкнутся в одно целое... Но факты показывают, что эти планы — очередной просчет. Силы Фронта национального освобождения сейчас не только не дают «пятнам» растекаться вширь — они все сильнее блокируют эти опорные пункты оккупантов.

Под угрозой нападения партизан остаются и гарнизоны центральных провинций, в частности базы в Плейку. Там проходит дорога № 14, связывающая весь этот район с Сайгоном. Партизаны оседлали ее на отдельных участках и фактически парализовали все движение. Прикрывающая Сайгон 173-я авиадесантная бригада США, расквартированная к северу, в Бьен-Хоа, попробовала недавно навязать партизанам бой, но понесла при этом потери и успеха не добилась.

Не лучше обстоят дела у интервентов и к югу от Сайгона. Партизаны разгромили вблизи столицы гарнизон марионеточных войск вместе с группой американцев.

Затем в одну из ночей партизаны открыли ураганный огонь из минометов по американским войскам специального назначения в окрестностях города Донг-Ксюая и одновременно ворвались в город. 200 мин сделали свое дело. Аэродром был уничтожен, против-

ник потерял важный узел коммуникаций. Американское командование вынуждено было направить оперативный резерв на шестидесяти вертолетах.

«Это опасная игра. Если она будет проиграна, я подам в отставку», — заявил сайгонский генерал, наблюдая в Фуок-Вине, как его десантников загоняют в машины американские «советники». Опасения этой марионетки были не напрасными. Через 17 минут полета их ждала участь тех десятков американцев, которых накрыл шквальный огонь.

Через три часа партизаны разгромили посланный на выручку батальон. Несколько суток подразделение Армии Освобождения перемалывало живую силу и технику противника.

Сколько действительно полегло американцев и солдат марионеточной армии в результате кровопролитных боев у Донг-Ксюая, трудно узнать. Штаб Уэстморленда, конечно, держит эти сведения в тайне. Его представитель заявил, что американцы потеряли 31 человека убитыми, ранеными и пропавшими без вести. Но верить этому нельзя. Цифра, безусловно, много больше. И она будет расти, ибо сезон тропических ливней — самая благоприятная пора для Армии Освобождения — еще только наступает. И, судя по всему, агрессоров ждут удары куда серьезнее. Патриоты все активнее переходят к боевым операциям крупными соединениями, срывая подготовку карателей к контрнаступлению.

Срываются и надежды Вашингтона на стабилизацию политической обстановки в Сайгоне. За время нахождения американского посла Тэйлора в Вашингтоне снова бразды правления захватили генералы. Сайгонские генералы больше рвутся в министерские кресла, чем на поле боя.

К. РОМАНОВСКИЙ.

Сайгонское «домино» США.

«Лос-Анжелес таймс».

КРАХ БЛАКАДЫ

Эканамичная блокада вострова Свободы, устаноуленная Вашингтоном у разліку задумшы кубінскі народ, пацярпела крах.. На дапамогу Кубе прайшлі брацкія краіны сацыялізма. Не падтрымалі жорсткі курс Вашынгтона і яго заходне-еўрапейскія партнёры, у прыватнасці Англія і Францыя. Чылійская газета «Улціма ора» рэзонна адзначае, што ўсе зацікаўленыя краіны Захаду практычна вядуць «актыўны гандаль» з Кубай. За бортам аказаліся ЗША і лацінаамерыканскія краіны, якія бліжэй ішых да Кубы і мелі з ёй цесныя сувязі. Такім чынам, блокада вострава Свободы ўсё больш пераўтвараецца ў бумеранг, які моцна б'е па некаторых лацінаамерыканскіх краінах.

Неразумнасць блокады Кубы ўскосна прызналі і складальнікі плана стварэння «агульнага рынку» і «эканамічнай інтэграцыі» для Лацінскай Амерыкі. Гэты план уручан нядаўна прэзідэнту Мексікі Дыясу Ардасу, а таксама ўсім лацінаамерыканскім паслам у Мексіцы, уключаючы пасла Кубы. Аўтары плана — аўтарытэтыныя дзеячы. Прапановы вядомых эканамістаў зводзяцца да таго, каб расчысціць і ўмацаваць гандаль унутры «лацінаамерыканскага свету», стварыць «пра-тэкцыйны механізм» для абароны слабаразвітых краін гэтага раёна.

Ідэі аб умацаванні эканамічнай незалежнасці краін Лацінскай Амерыкі сустракаюць падтрымку шырокіх слаёў, у тым ліку нацыянальнай буржуазіі, якая імкнецца выйсці з-пад кантролю паўночнаамерыканскіх манопалій.

Стрэльбішчы з жывымі мішэнямі

У трох кіламетрах ад горада Піотрукуў-Трыбунальскі (Лодзьскае ваяводства) знаходзіцца велізарны катлаван пясчаных кар'ераў. У гады акупацыі фашысты арганізавалі тут стрэльбішчы па жывых мішэнях. Галоўная камісія па расследаванні гітлераўскіх злачынстваў у Польшчы паведамляе, што агульнага працягласць масавых магіл складае тут каля аднаго кіламетра. Агляд паказаў, што сярод расстраля-

ных — салдаты і афіцэры Савецкай Арміі. Цяжка было дакладна сказаць, колькі людзей загінула тут ад рук фашыстаў.

Да гэтага часу галоўная камісія па расследаванні гітлераўскіх злачынстваў лічыла, што на тэрыторыі Польшчы налічвалася 14 тысяч канцлагераў і месц масавых расстрэлаў. Польшкія піянеры ў час свайго веснавога рэйду выявілі яшчэ 6 тысяч месц, раней не вядомых камісіі.

ЖЭНЕЎСКІЯ ПАГАДНЕННІ—АСНОВА ЎРЭГУЛЯВАННЯ СТАНОВІШЧА Ў В'ЕТНАМЕ

Галоўнай умовай урэгулявання цяперашняга становішча ў В'етнаме з'яўляецца ажыццяўленне Жэнеўскіх пагадненняў 1954 года, заявіў генеральны сакратар Кампартыі Вялікабрытаніі Джон Голян. Гэту заяву ён зрабіў пасля вяртання ў Лондан з Ханоя дэлегацыі Камуністычнай партыі Вялікабрытаніі.

У час двухтыднёвага знахо-

джання ў ДРВ прадстаўнікі англійскіх камуністаў сустрэліся з прэзідэнтам Хо Шы Мінам і іншымі кіраўнікамі Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам. Як паведамляе газета «Дэйлі уоркер», Джон Голян заявіў таксама, што галоўнай мэтай візіту было азнаёміцца са становішчам у Паўночным В'етнаме і выказаць салідарнасць з в'етнамскім народам.

ЧОРНЫЯ ЧАСІНЫ

У ліпені 1941 года фашысты акупіравалі Жыткавіцкі раён і пачалі ўчыняць дзікія расправы над савецкімі людзьмі. Яны спалілі зажива сотні жыхароў вёсак Дзяковічы, Бура, Поўчына, многіх расстралялі і закатавалі. Не засталася ў раёне такой вёскі, дзе б фашысты не пакінулі сваіх крывавак слядоў.

— Гэта быў звычайны дзень тых ваенных часоў, — успамінае жыхар вёскі Хісцяцкі Бор Рыгор Балдзенька. Людзі зрэдку выходзілі на вуліцу. Стаяла цішыня. Раптам яе парушылі кулямётныя чэргі. Немцы акружылі вёску і сталі паліваць яе свінцом.

Першым быў забіт юнак Мікола Сасько. Затым фашысты ўварваліся ў дом Васіля Некрашэвіча, забілі яго жонку і падпалілі хату. Сын Геннадзь і дачка Галя сталі выносіць цэламаці з агню. Гэта ўбачыў фа-

шысцкі афіцэр і пачаў біць хлопца на гэтую сцэну і рагаталі. А праз некалькі гадзін яны спалілі суседнюю вёску.

Асабліва лютавалі фашысты ў 1943 годзе, калі Савецкая Армія пачала вызваленне Беларусі. Раз'юшаныя няўдачамі, гітлераўскія карнікі знішчалі ўсё, што маглі. У адзін з зімовых дзён гітлераўцы сагналі у адно месца многіх сялян вёскі Дзедаўка і пачалі «забаўляцца». Яны запрэглі ў сані старога Лявона Цырыбку і, калі ён выбіўся з сіл, застрэлілі. Да забітага бацькі кінулася дачка. І яе таксама скасіла варожая куля. А ў гэты час над лесам паднялося зарыва: гарэла суседняя вёска Пясчанікі.

Карнікі працягвалі свае «забавы»...

Хіба можна гэта забыць!

І. НОВІКАУ.

PEOPLE'S AVENGERS

Literally everybody joined the partisan army: workers, collective farmers, teachers, doctors, engineers, students and school children. In its ranks fought 99-year-old Grandfather Talash, famous Civil War partisan, and 12-year-old Marat Kazei, a Young Pioneer who died bravely in a skirmish with the Hitlerites. A monument to the young hero stands in a Minsk park.

The 12 people in the family of collective farmer Boris Telputk of the village of Bastyn, Luninets District, formed an independent partisan group at the outbreak of the war. Their arsenal consisted of a shotgun and a box of cartridges. The group armed itself from the enemy and subsequently joined the «For the Homeland» partisan detachment. Six members of the family were awarded or-

ders and medals by the government, and the head of the family was honored with the Order of Lenin, the highest decoration a Soviet citizen can receive.

Intellectuals took an active part in the struggle against the occupation forces. There were more than 7,000 teachers and about 3,000 doctors in the partisan detachments. The women, 50,000 of them, fought shoulder to shoulder with the men. In the ranks of the partisans were antifascists who had deserted the Hitlerite army — Slovaks,

Czechs, Poles, Serbs, Montenegrins, Rumanians, Hungarians, Austrians, Frenchmen, Belgians and Germans.

Fighting in the partisan detachments and underground organizations were 25,000 Communists and 73,000 YCLers. They suffered the hardest trials, took the most dangerous assignments. Each of them knew that if he were taken prisoner, he could expect only torture and an agonizing death. And each one went into battle without a moment's hesitation.

What motivated these people?

We can find the answer in a letter that partisan Vera Khoruzhaya wrote. Leaving two children behind, four-year-old Seryozha and five-year-old Anya, to be cared for by the government on the «mainland», she crossed the front line to join the ranks of communist underground workers. She wrote: «The struggle for our territory, for our freedom, for my Byelorussia calls me... Have I a duty only to my own two children?... A Communist has a duty to all the children in the world.

Да дня
нараджэння
ПЯТРА
ГЛЕБКІ

60

СЯРОД беларускіх савецкіх вучоных паэту-академіку Пятру Фёдаравічу Глебку належыць віднае месца ў развіцці літаратуры і культуры беларускага народа. За 35 год паэтычнай дзейнасці Глебкам напісана шмат выдатных твораў. У беларускай літаратуры ён вядомы як аўтар глыбокіх па зместу і актуальных па тэматыцы высокамастацкіх вершаў і паэм. Паэтам-академікам напісана 14

кніг, у якіх знайшлі адлюстраванне такія гістарычныя падзеі, як Кастрычніцкая рэвалюцыя, індустрыялізацыя і калектывізацыя сельскай гаспадаркі, гераічная барацьба савецкага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, стваральная праца савецкіх людзей у пасляваенны перыяд і барацьба за мір паміж народамі. Імя Пятра Глебкі шырока

вядома і ўсесаюзнаму чытачу. У перакладзе на рускую мову выйшлі ў свет дзве кнігі яго вершаў, многія творы неаднаразова ўключаліся ў анталогіі і зборнікі беларускай паэзіі, што выдаваліся ў Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Вільнісе і г. д. Вершы Пятра Глебкі часта перакладаюцца на замежныя мовы. Плённа працуе народны паэт над мастацкімі перакладамі. Ім

зроблены выдатныя пераклады вольналюбівых вершаў А. Пушкіна і трагедыі «Барыс Гадуню», лірычных вершаў М. Лермантава, рэвалюцыйна-рамантычных вершаў і аповяданняў М. Горкага («Песня пра Сокала», «Песня пра Буравесніка» і інш.), вершаў і паэм Маякоўскага, Беднага, Пракоф'ева і інш. Шмат твораў паэтам перакладзена таксама з украінскай, казахскай, літоўскай, армянскай і іншых моў.

На працягу ўсёй сваёй творчай дзейнасці Пятро Глебка плённа працуе як вучоны-даследчык у галіне літаратуразнаўства, крытыкі, публіцыстыкі, мовазнаўства, мастацтвазнаўства.

Публіцыстычна-крытычныя працы Пятра Фёдаравіча заўсёды вылучаюцца сваёй ідэйнай накіраванасцю і адказваюць на актуальныя пытанні сучаснасці. Асабліва вялікі ўклад зрабіў Глебка ў літаратуразнаўства. Галоўным напрамкам яго даследаванняў былі: творчасць Коласа і Купалы; сувязь беларускай літаратуры з сучаснасцю, з жыццём народа; літаратурныя ўзаемазвязі і ўзаемаўплывы.

Важнейшай праблемай беларускай літаратуры, якая ўключае ў сябе цэлы комплекс розных тэарэтычных пытанняў яе гісторыі, з'яўляецца правільная ацэнка творчасці заснавальнікаў сучаснай літаратуры беларускага народа Якуба Коласа і Янкі Купалы. Каля 12 сваіх работ прысвяціў Глебка даследаванню гэтай праблемы.

Даследуючы праблему сучаснасці і літаратуры, Глебка праналізаваў творчасць такіх майстроў, як Паўлюк Трус, Змітрок Бядуля, Міхась Клімковіч, Кандрат Крапіва, Пятрусь Броўка, Аркадзь Куляшоў, Максім Лужанін. Вучоны дэталёва разгледзеў іх творы, вызначыў іх месца ў гісторыі беларускай літаратуры.

Пятро Глебка выступіў з серыяй артыкулаў, прысвечаных пытанням дабраторнага ўплыву Пушкіна на беларускую літаратуру. Многа ўвагі ўдзяліў ён і творчасці Адама Міцкевіча. Для А. Міцкевіча існавала дзве Расіі, піша даследчык, царская Расія і рускі народ. Адам Міцкевіч ненавідзеў парызм і тых, хто падтрымліваў яго; адначасова прыхільна, з лобасцю ставіўся да ўсіх тых,

хто змагаўся супраць царскай дэспатыі. «...З беларускім народам Міцкевіч быў звязан асабліва цесна. Ён вывучаў яго жыццё і побыт, захапляўся беларускай прыродай, любіў і выкарыстоўваў беларускія народныя легенды і песні. Любоў Міцкевіча да беларускага краю і яго народа, песнямі, паэзіяй і духам якога пранікся паэт, знайшлі сваё адлюстраванне ў яго цудоўных творах не толькі ранніх, але і больш позніх, якія паэт напісаў ужо далёка ад радзімы».

Асабліва плённа працаваў Пятро Глебка ў галіне беларускага мовазнаўства, калі ён у 1944 г. арганізаваў і аж да 1957 г. узначальваў групу па складанню руска-беларускага слоўніка, потым сектар слоўнікаў і затым Інстытут мовазнаўства АН БССР.

Руска-беларускі слоўнік, выдадзены пад рэдакцыяй Я. Коласа, К. Крапівы, П. Глебкі, — вынік доўгай і настойлівай працы калектыву супрацоўнікаў Інстытута мовазнаўства АН БССР пад кіраўніцтвам тады члена-карэспандэнта АН БССР П. Ф. Глебкі.

Выхад у свет новага акадэмічнага руска-беларускага слоўніка стаў выдатнай з'явай у жыцці Беларусі. Значэнне яго для развіцця беларускай літаратурнай мовы і наогул беларускай культуры цяжка пераацаніць.

Інстытут мовазнаўства Акадэміі навук БССР на чале з такімі выдатнымі вучонымі і мастацкімі слова, як Якуб Колас, Кандрат Крапіва, Пятро Глебка, зрабіў вялікую, можна сказаць без перабольшання, гістарычную справу.

Навукова-даследчая дзейнасць П. Ф. Глебкі багатая і разнастайная. Рад прац напісаным па мастацтвазнаўству. Яго артыкулы, прысвечаныя творчай дзейнасці лепшых дзеячоў мастацтва рэспублікі, так або інакш асвятляюць некаторыя моманты гісторыі беларускага мастацтва і маюць важнае навуковае значэнне.

У гэтых артыкулах разглядаюцца тэарэтычныя і практычныя пытанні тэатразнаўства, выяўленчага мастацтва і музыкі. Напісанія ў розны час і па розных праблемах шматлікія навуковыя, літаратурна-крытычныя і публіцыстычныя працы Пятра Глебкі не страцілі свайго значэння, яны маюць вялікую навуковую каштоўнасць, у значнай меры дапамагаюць у абагульненні вопыту, даследавання, вывучэння беларускага мовазнаўства, літаратуры, садзейнічаюць яшчэ глыбейшаму вывучэнню тэорыі і практыкі беларускага мастацтва.

П. Ф. Глебка з'яўляецца выдатным грамадскім дзеячом. Ён дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, член Прэзідыума Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў Беларусі, член Прэзідыума рэспубліканскага камітэта міру, член Мінскага гаркома КПБ.

За плённую літаратурную работу і шырокую грамадскую дзейнасць узнагароджан двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам Знак Пашаны, ордэнам Чырвонай Зоркі і чатырма медалямі.

Народ любіць і шануе свайго песняра—народнага паэта і жадае юбіляру доўгіх год плённай працы.

А. ЗАЛЕСКІ,
намеснік дырэктара
Інстытута мастацтвазнаўства,
этнографіі і фальклору,
доктар гістарычных навук.

С. МАЙХРОВІЧ,
старшы навуковы супрацоўнік Інстытута, кандыдат
філалагічных навук.

ПЯТРО ГЛЕБКА

З ВЕРШАЎ АБ ЗАГРАНІЦЫ

У ДАРОЗЕ

Ой, ляцелі гусі
З далёкага краю.
Пачакайце, гусі,
Я вас запытаю...

З народнага.

Якія там гусі!.. Як Гогаль казаў,
Не кожная птушка сюды далаціць.
Адно за кармою, нібы дзераза,
Зялёнай дарожкай паўзе біруза
Ды пан Атлантычны шуміць і кіпіць.

Хіба што у чаек сустрэчных спытай,
Што кружацца з плачам у горкай журбе.
Ды што яны скажуць пра родны твой край?!

І як ні галёкай, і як ні гукай—
Ніхто не адклікнецца, браце, табе.

Я выйшаў з каюты і моўчкі стаю.
Навокал шырокі, бязмежны прастор.
Як гусі ляцелі—у думках пяю...
І раптам у ціхую песню маю
Шырокім ручвом уліваецца хор.

На палубе недзе, на самай гары,
Дзе толькі шалёны вятрыска шуміць,
Аб возеры сінім, аб стромкім бары
Знаёмую песню спяваюць сябры,
І здэцца—яна з Беларусі ляціць.

Над морам развезаўся шэры туман,
Махнулі зялёнай чупрынай лясы,
Павеяла подыхам смольных палян,
І праз неабсяжны увес акіян
Пачуў я радзімы сваёй галасы.

З ЯМЛЯЧЦЫ

Ты зайздросная трошкі, чаго там таіцца!
Гэту рысу тваю я заўважыў даўно.
І глыбокія вочы, як тая крыніца,
І паходка, і голас—мене сведчаць адно:

Ты зайздросціш той радаснай зорцы, якая
Узыходзіць штовечар над роднай зямлёй,
І таму Спадарожніку, што пралятае
Кожны дзень над палескаю вёскай тваёй,

Ты зайздросціш тым песням, якія нячутна
Напяваеш штораніцы моўчкі адна
І якія у нас, на радзіме, магутна
Запявае адкрыта уся старана,

Ты зайздросціш сныжынкам, што вецер
загушкаў,
Ты зайздросціш, што ў нас на радзіме
зіма...
А ляціць над табой легкакрылая птушка—
Ты становішся лёгкаю птушкай сама.

Толькі крылляў птушыных табе не хапае,
Каб ляцець і ляцець праз шырокі
прастор

Аж туды, на радзіму, дзе з краю да
краю
І палі, і снягі, і азёры, і бор.

Дык паедзем! Наш лайнер плыве на
радзіму,
Ён дыміць і сірэніць, аж стогне карма,
Каміны яго ў горы счарнелі ад дыму,
А цябе ўсё няма, і няма, і няма.

Не, не веру! Ты з намі! Я ведаю добра:
Ты не можаш спазніцца, не можаш
забыць...

І калі не сама, дык твой радасны вобраз
Разам з намі на прыстані сёння стаіць.

Ён, паўнюткімі зайздрасці добрай, вачыма
Аглядае на ростань чужую зямлю
І ляціць і ляціць аж туды, дзе радзіма...
І за гэта цябе я сапраўды люблю.

ДЗІВАКІ

Без прыпынку дзень і ноч імчыцца
Праз усю Еўропу наш экспрэс,
І нарэшце — вось яна, граніца,
Бераг Буга, родны горад Брэст.

Спадарожнікі даўно паснулі,
Спяць у снезе беляы палі.
А вы бачылі калі ці чулі,
Каб такія дзівакі былі?

Вось адзін стаіць ў канцы вагона,
Не самжыўшы ні на міг вачэй,
Хоць, відаць, няма ўжо бяссонных
У дарозе ён правёў начэй.

Вось другі прыпаў да цёмнай шыбы
І глядзіць, забыўшы аб усім,
На далёкі аганёк сялібы,
Быццам цэлы свет у ім адным.

Што ж яны такое выглядаюць?
Што яны там бачаць уначы?
Не пытай, чаго яны шукаюць,
І хвілінку, дружа, памаўчы.

Дай нам выліць смутак на радзіме,
Дай сустрэчай сэрца наталіць.
А цяпер давай цябе абдымем
І пачнем па-брацку гаварыць.

Можа быць, табе і невядома,
Што мы думаем і чым жывём.
А я сам, даўно не быўшы дома,
Стаў чуток такім жа дзіваком.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕЊІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖУ.
РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.